

ÅPENHETSRAPPORT 2014

INNHOOLD

- 5 Innledning av administrerende direktør
- 6 Åpenhetsrapport
- 7 Visjon og verdigrunnlag
- 8 Leder revisjon
- 11 Organisasjon og eierskap
- 17 Levering av kvalitet
 - 17 Kvalitetskontrollsystem i BDO
 - 18 Høye etiske krav for utøvelse av revisjon, herunder uavhengighet
 - 19 Gjennomføring av revisjonsoppdrag / revisjonsmetodikk
 - 20 Overvåking – Intern kvalitetskontroll
 - 21 Årlig intern kvalitetskontroll
- 22 Medarbeidere
- 25 Erklæring fra styret i BDO AS
- 26 Tidspunkt for siste periodiske kvalitetskontroll utført av Finanstilsynet
- 27 Foretak eller konsern av allmenn interesse revidert av BDO
- 28 Finansiell informasjon
- 30 Godtgjørelse til eierne
- 31 Oversikt over aktive partnere i BDO AS pr 31.12.2014
- 32 Kart over kontorene
- 33 Kontaktinformasjon

INNLEDNING AV ADMINISTRERENDE DIREKTØR

BDOs visjon er å gi våre kunder den beste kundeopplevelsen. Kjernen av dette er å levere tjenester av høy kvalitet. Vår strategi er å beholde markedslederskap i SMB-segmentet samtidig som vi sikter mot å posisjonere oss enda tydeligere mot de større virksomhetene i Norge. BDO har i løpet av de siste årene opplevd en betydelig vekst. Vi ser nå fremover mot å befeste den tydelige posisjonen vi har, samtidig som vi skal vokse videre.

På samme tidspunkt som vi har opplevd store endringer som selskap, opererer vi også i en bransje som er i stadig utvikling. Innføring av EUs nye forordning og direktiv som vil innebære økt fokus på åpenhet, kvalitet og uavhengighet for revisorer, medfører at vi må tilpasse oss. BDO støtter endringene og ser på det som en mulighet for videre vekst og utvikling av selskapet gjennom i større grad å kunne tilby revisjon- og rådgivningstjenester til selskaper av allmenn interesse. I tillegg vil utarbeidelsen av ny revisorlov være av betydning for bransjen fremover. Når dette arbeidet vil igangsettes er derimot usikkert.

Utover det regulatoriske ser man også at bransjen har vært gjenstand for endring knyttet til grenseflatene mot andre type bransjer og aktører. Økt bransjegliedning er med på å utfordre konkurransebildet, og man må tenke nytt på hvordan man selv innretter seg i forhold til sine tjenesteleveranser. Dette er utfordrende, men først og fremst spennende i kraft av det mulighetsrom som åpnes.

Det som derimot ikke er i endring, er BDOs fokus på kvalitet. Dette er fundamentet for alle leveranser mot våre kunder. For BDO står det å bygge en kultur basert på kvalitet og integritet sentralt. Dette er i stor grad avhengig av hvordan selskapets styre og ledelse innretter seg. Styret og ledelsen lytter til interne ressurser, i tillegg til å følge og kommunisere med tilsynsmyndigheter, når kvalitetsfremmende tiltak identifiseres og gjennomføres, både på nasjonalt og internasjonalt nivå.

For å sikre ensartet kvalitet i våre leveranser, omfatter våre kvalitetssystemer samtlige tjenesteområder, uavhengig av hvor i landet tjenestene leveres. Kvalitetssystemene skal sikre etterlevelse av lover og regler samt interne retningslinjer, i tillegg til at de løpende skal bidra til å bygge solide holdninger til kvalitet.

Vi håper Åpenhetsrapporten gir deg som leser innsikt i hvordan vi i hverdagen bidrar til trygghet i og videreutvikling av norsk næringsliv.

God lesning.

TROND-MORTEN LINDBERG

Administrerende direktør

ÅPENHETSRAPPORT 2014

Etter revisorloven § 5a-2 skal revisorer årlig avgi en åpenhetsrapport når våre revisjonskunder enten har (1) utstedt omsettelige verdipapir som er opptatt til handel på et regulert marked i EØS-land, er (2) en bank eller kredittinstitusjon eller er (3) et forsikringsselskap.

Rapporten skal sikre åpenhet og innsyn i revisjonsvirksomheten, og opplysningsplikten gjelder forhold av betydning som skal sikre revisors uavhengighet og kvalitet i revisjon av foretak av allmenn interesse.

BDO er vist tillit ved at vi er valgt som revisor i slike foretak. Vi ønsker med denne rapporten å bidra til å vise at vi er tilliten verdig.

VISJON OG VERDIGRUNNLAG

Vår visjon

Den beste kundeopplevelsen. Intet mindre. Akkurat så ambisiøst og utfordrende som en visjon bør være. Vi skal strekke oss etter å være den aktøren i revisjons- og rådgivningsbransjen som skaper den beste kundeopplevelsen. Alltid.

Visjonen vil kreve mye av hver og en av oss. Samtidig vet vi at vi er på god vei. Vi leverer godt på alle viktige parametere for kundene. Vi tar initiativ. Vi er lydhøre og løsningsorienterte. Vi prioriterer åpenhet og dialog med kundene, og vi skaper verdi gjennom leveranser, faglig kompetanse og gode relasjoner. Kjennskap til virksomheten er en forutsetning for å levere en kvalitetsmessig god revisjon. Kundeopplevelse handler om konkurransekraft og om lojalitet. Om å tiltrekke seg kunder og beholde dem. Vi tror kundene vil velge den aktøren som gir den beste kundeopplevelsen over tid. Det forutsetter motiverte og kompetente medarbeidere i BDO vi skal nå de målene vi setter oss.

Våre verdier

Nær

Gjennom vår bedriftskultur skal vi være nær hverandre. På tvers av geografi, tjenesteområde og rolle skal vi motivere og berike hverandre. Vi skal være mennesker i utvikling. Vi skal også være tett på kundene våre med riktig kompetanse. Vi er tilgjengelige, reaksjonsdyktige og vi tar initiativ. Gode og langvarige kunderelasjoner skal være et av våre fremste kjennetegn.

Åpen

Åpenhet skal bidra til forbedring. Vi skal evne å tenke nytt og skape de gode løsningene. Ved å dele kunnskap, ta initiativ og finne nye løsninger skal vi sikre kontinuerlig forbedring. Kundene skal oppleve at vi er åpne og lydhøre. Vi skal ha fokus på deres behov og være løsningsorienterte. Gode relasjoner skapes gjennom åpen dialog mellom dedikerte medarbeidere og fornøyde kunder.

Modig

Vi skal ha høy integritet som revisorer og rådgivere – også utover det faget vårt forutsetter. Det betyr at vi skal våge å utfordre når det trengs. Vi skal stille de riktige og viktige spørsmålene i jakten på å sikre og skape verdier for våre kunder. Vi står ikke stille, men søker alltid utvikling. Det betyr at vi må ha mot til å utfordre både kundene, markedet og oss selv.

LEDER FOR REVISJON

Det er som revisjonsselskap BDO er mest kjent i markedet. Over 75 % av vår omsetning leveres fra tjenesteområdet revisjon. Dette er noe av det som er med å definere både kulturen og kvalitetsfokusert i organisasjonen vår.

BDO er revisor for over 30.000 virksomheter i Norge, innenfor de fleste bransjer og i alle størrelser. I BDO lykkes vi med å tilpasse våre tjenester til hvert enkelt selskap og deres behov gjennom nærhet til kunden og et unik leveranseapparat.

Debatten rundt revisjonsproduktets rammebetingelser og revisjonens relevans pågår for fullt både i Norge og i resten av verden, dette preger også vår strategi frem mot 2020. For oss er det grunnleggende å sikre at vi leverer verdiskapende revisjon på en effektiv måte med høyeste kvalitet. Som ledd i dette er det viktig for oss å være teknologisk i forkant samtidig som vi skal fortsette å utvikle revisjonsproduktet til å være noe mer enn en revisjonsberetning.

For BDO vil revisjonsproduktet være grunnfjellet også i årene fremover. Våre kunder skal kapitalisere på vår kompetanse og vi skal bidra til utvikling av våre kunder.

Kompetente medarbeidere

En av forutsetningene for å kunne levere høy kvalitet og gi merverdi til våre kunder er kompetente medarbeidere. Vi investerer tungt i å bygge kompetansen hos våre ansatte. Gjennom vår kompetansemodell ivaretas obligatoriske krav og individuelle tilpasninger til både bransjer og spesifikke fagområder.

Som ledd i dette arbeidet har vi i løpet av de siste årene også etablert spesialistteam på tvers av både tjenesteområder og geografi, for på best mulig måte å kunne betjene og bidra til utvikling hos våre kunder. Dette er en posisjonering vi har lykkes godt med, og som bidrar til at vi i dag tiltrekker oss mange av bransjens beste og mest kompetente mennesker.

Investeringer i innovasjon og effektive revisjonsverktøy

Vi har i løpet av de siste årene investert tungt i revisjonsvirksomheten gjennom utvikling og tilpasning av vårt internasjonale revisjonsverktøy. Dette er nødvendig for at vi skal være i stand til å gjennomføre en effektiv og risikobasert revisjon for våre kunder. Bruk av IT-løsninger i bransjen utvikler seg hurtig og vi har som mål å være ledende i bruk av slike hjelpemidler.

Kommunikasjon med våre kunder

Tradisjonelt har hovedleveransen til revisor vært revisjonsberetningen. I BDO setter vi også fokus på serviceleveransen og merverdi gjennom vår visjon om å gi den beste kundeopplevelsen. Derfor jobber vi kontinuerlig med å forbedre informasjonsflyten til våre kunder slik at denne skal være hensiktsmessig, relevant, på rett nivå og rettidig. En vesentlig del av vår kommunikasjon innebærer å rapportere forhold vi mener styret og eiere bør gjøres kjent med.

I BDO er vi trygge på at vi leverer relevant og verdiskapende revisjon av høyeste kvalitet.

MARTIN AASEN

Partner / leder revisjon og region Stor-Oslo

ORGANISASJON OG EIERSKAP

Når vi i denne rapporten skriver «BDO» eller «BDO AS» viser vi til BDO AS med organisasjonsnummer 993 606 650. Når vi omtaler andre juridiske enheter, også de som har BDO som en del av foretaksnavnet, fremkommer de i rapporten med fullt foretaksnavn med tilhørende organisasjonsnummer.

BDO er en revisjons-, rådgivnings- og regnskapfører-virksomhet med over 1.300 ansatte fordelt på kontorer over hele landet. BDO tilbyr tjenester innen hovedområdene revisjon, rådgivning, skatt og avgift, samt regnskap og lønn. BDOs kunder spenner fra store børsnoterte konsern til mindre bedrifter og offentlig virksomhet. BDOs medarbeidere er økonomer, revisorer og advokater med sterk faglig tyngde og stor breddekunnskap.

BDO er organisert som et aksjeselskap og er et revisjons- og rådgivningsselskap godkjent i henhold til revisorloven. BDO er også et regnskapsførerselskap godkjent etter lov om autorisasjon som regnskapsførere.

1. Olav Flatland AS
Kristiansand (Org.nr 983 534 961)
2. Regnskap & Revisjon Rolf Jostein Dversnes
Kristiansand (Org.nr 962 781 055)
3. Skagestad Revisjon AS
Mandal (Org.nr 985 792 038)
4. Gunnar Grøtnes AS
Kristiansand (Org.nr 971 004 533)
5. Fredrikstad Regnskap
Fredrikstad (Org.nr 982 397 111)
6. Din Regnskapspartner AS
Bodø (Org.nr 989 075 748)
7. Alv Andreas Engebø AS
Kristiansand (Org.nr 962 645 275)

BDO AS er hovedmann i BDO Indre selskap der alle aksjonærene i BDO AS deltar som personlig stille deltakere. Selskapsmodellen er praktisk begrunnet. BDO AS kan ikke drive annen virksomhet enn den som drives for BDO Indre selskap. BDO AS er eneste medlem av selskapsmøtet, men alle deltakerne har

rett til å være tilstede. Forut for hvert selskapsmøte avholdes det partnernemøte som med bindende virkning for hovedmann tar stilling til de saker som skal behandles av selskapsmøtet.

Dermed sikres partnerne i BDO innflytelse i beslutningsprosessen.

BDOs virksomhet i Norge er i sin helhet eiet av partnere. Det var per 31.12.2014 totalt 155 partnere i BDO AS, herav 139 revisjonspartnere. Alle partnerne i BDO AS har lik eierandel. Liste over alle aktive partnere ligger til slutt i rapporten.

Partnere i BDO AS (org.nr. 993 606 650) pr 31.12.2014

Alle partnere er personlig stille deltaker i BDO Indre selskap, med tillegg av 15 partnere uten oppdragsansvar; Helge Østebø, Terje Kromvoll, Kjetil Rivelsrud, Erik Enger, Kjell Storeide, Ingar Holmen, Ingar Hagen, Rolv Hjemli, Steinar Tønsager, John Lehne, Einar Endresen, Bernhard Sørensen, Edvard Tvedt, Einar Hoch-Nilsen og Helge Melien.

Samarbeidende selskaper og enheter nasjonalt

BDO har per 31.12.2014 følgende datterselskaper:

- Noraudit AS, org.nr. 968 008 358
- Inter Revisjon Norge AS org.nr. 937 667 248

BDO har dessuten en samarbeidsavtale med:

- BDO Advokater AS org.nr. 996 798 577

Det finnes ytterligere selskap med BDO tilhørighet:

- BDO Stavangers Kunstforening (org.nr. 996 007 731)
- BDO Aktiva (org.nr. 911 668 653)
- BDO Oppland BIL (org.nr. 993 564 184)
- BDO Romerike BIL (org. nr. 911 985 489)

Disse selskapene har ikke noe med BDOs virksomhet å gjøre, dette er ansatte i BDOs lokale foreninger og idrettslag.

- BDO Svein Harald Wiik (org. nr. 962 529 860)

Svein Harald Wiik er partner i BDO AS, og har i tillegg et enkeltpersonforetak med BDO i navnet.

BDO Internasjonale nettverk

I dette avsnittet menes med betegnelsen BDO det verdensomspennende BDO-samarbeidet og ikke BDO AS, med org.nr 993 606 650.

BDO er et internasjonalt nettverk med revisjon, regnskap, rådgivning og skatteselskaper, BDOs medlemsfirmaer, som utøver profesjonelle tjenester under samme merkenavn. BDO er et registrert varemerke i Stichting BDO. Stichting BDO er en nederlandsk stiftelse som har kontorer i Eindhoven. Formålet til stiftelsen er:

- å organisere høye standarder for revisjon, regnskap, rådgivning og skatt verden over i BDO-nettverket
- å eie rettighetene til BDO, sammen med tilhørende logoer og annet opphavsrettlig beskyttet materiale
- å gi tillatelse til bruk av BDO navnet

BDO-nettverket har som målsetting å levere den beste kundeopplevelsen gjennom:

- å forutse kundens behov
- å være klar, åpen og rettidig i vår kommunikasjon
- å tilby et godt arbeidsmiljø for våre ansatte og ha de beste ansatte for våre kunder
- å tilby merverdi ved å gi tidsriktig informasjon og rådgivning som kundene kan stole på

BDO AS er medlem av det internasjonale nettverket BDO. Nettverket består av uavhengige selskaper i de enkelte land, og hvor det enkelte land er medlem av BDO International Limited (BDO Int.). BDO International er et engelsk selskap med begrenset ansvar, som utfører administrative oppgaver for nettverket under navnet BDO. Administrasjonen er lokalisert i Brussel, Belgia.

Det internasjonale nettverket er representert i ca. 150 land og hadde en samlet omsetning på USD 7,02 mrd i 2014, og omfatter ca. 60.000 partnere og medarbeidere som globalt arbeider innen revisjon og rådgivning.

BDO Int. styres ved et Council hvor hvert enkelt land er representert. Council utnevner Global Board som er det organet i BDO som bl.a. vedtar nettverkets strategi. I Global Board sitter det representanter fra de syv ledende medlemslandene i BDO; Canada, Kina, Nederland, Storbritannia, Tyskland, Australia og USA. Global Board utnevner Global Leadership Team som er det organet i BDO som koordinerer den daglige aktiviteten.

BDO Norge har kundesamarbeid på tvers av landegrensene. BDO benytter et felles revisjonsverktøy som gjør samarbeidet over landegrensene effektivt.

BDO Int. avholder kurs og konferanser, hvor BDO Norge er deltakere. Kursene dekker både faglige temaer og lederutvikling. BDO Norge har representanter i ulike organer i BDO International.

For ytterligere informasjon om BDO International se nettsiden www.bdointernational.com.

Styringsstrukturen

Generalforsamling

Generalforsamlingen i BDO AS fungerer i henhold til aksjeloven, selskapets vedtekter og aksjonæravtale og skal velge BDO AS' styre. Selskapsstyret i BDO AS Indre selskap skal bestå av de samme medlemmer som til enhver tid er valgt som styreleder og styremedlemmer i BDO AS. Selskapsstyret har ansvar for BDOs virksomhet.

Valgkomité

Valgkomitéen velges av generalforsamlingen i BDO AS og skal foreslå medlemmer til styret. Valgkomitéen skal bestå av tre medlemmer og med ett varamedlem. Sammensetningen av valgkomitéen skal reflektere avdelingenes varierende størrelser. Ingen avdeling kan ha mer enn ett medlem i valgkomitéen.

Styret

Styrerepresentasjonen skal spres både med hensyn til den enkelte avdelings størrelse og geografi. En avdeling bør ikke ha mer enn én styrerepresentant. Styret må til enhver tid inneholde en totalkompetanse som deltakerne er tjent med. Ansatte har rett til representasjon i styret i henhold til aksjeloven § 6-4.

Styret skal bestå av 5 til 8 medlemmer etter generalforsamlingens nærmere beslutning. I tillegg kommer de ansattes representanter. Styret består av 11 medlemmer herav 4 representanter for de ansatte. Styremedlemmene velges for en periode på inntil 2 år. Styreleder velges av generalforsamlingen. Styret skal selv velge nestleder.

Styret består av følgende deltakere:

- Dag Ramsberg - partner (styreleder)
- Thor Martin Eidem – partner (nestleder i styret)
- Inge Soteland - partner
- Knut Evensen - partner
- Marianne Hamre - partner
- Morten Thuve - partner
- Arne Almklov –partner
- Christian Sogn Iversen – ansattrepresentant
- Ivar Ustad - ansattrepresentant
- Unni Thornes – ansattrepresentant
- Eldrid Furuhovde – ansattrepresentant

Dag Ramsberg
Styreleder

Thor Martin Eidem
Nestleder

Arne Almklov
Styremedlem

Morten Thuve
Styremedlem

Knut Evensen
Styremedlem

Marianne Hamre
Styremedlem

Inge Soteland
Styremedlem

Ivar Ustad
Ansattrepresentant

Eldrid Furuhovde
Ansattrepresentant

Christian Sogn Iversen
Ansattrepresentant

Unni Thornes
Ansattrepresentant

Organisering av virksomheten

BDO AS skal ha en administrerende direktør som ansettes av styret i BDO AS. Administrerende direktør i BDO AS skal også være administrerende direktør i BDO Indre selskap. Lederne av forretningsområdene utnevnes av administrerende direktør.

Regionledere og kontorledere

BDO har kontorer i de viktigste forretningscentrene rundt om i Norge. Region- og kontorledere møtes regelmessig. Lederne ved hvert kontor har direkte ansvar for resultatet ved sitt kontor og samarbeider med lederne for de respektive forretningsområdene.

Inndeling i avdelinger

BDOs virksomhet utøves gjennom særskilte avdelinger som, innenfor gitte rammer som er godkjent av selskapsstyret, skal ha selvråderett og ansvar for egen økonomi. En avdeling kan være et kontor eller en nærmere angitt gruppe kontorer. Selskapsstyret beslutter inndeling i avdelinger etter forslag fra avdelingslederne. Hver avdeling skal drives i henhold til retningslinjer vedtatt i samråd med administrerende direktør og godkjent av selskapsstyret.

Administrerende direktør og ledergruppen

Administrerende direktørs rolle og ansvar fastsettes av selskapsstyret i instruks for administrerende direktør. Ledergruppen utarbeider BDOs forretningsstrategi og påser at den blir gjennomført etter vedtak i BDOs styre. Administrerende direktør og hvert av medlemmene i ledergruppen har også sine spesifikke ansvarsområder når det gjelder driften. Ledergruppen har månedlige møter.

Ledergruppens sammensetning

Administrerende direktør rapporterer til selskapsstyret og legger frem en oversikt over virksomhetens utvikling og de viktigste målene fremover. Administrerende direktør holder ansatte løpende orientert blant annet via egen blogg og BDOs intranett, samt en årlig presentasjon for alle ansatte i forbindelse med BDOs fagkonferanse. Dette gir kunnskap om BDOs strategi og drift og gir den enkelte anledning til å ta opp spørsmål direkte med administrerende direktør. Andre medlemmer av ledergruppen har møter med medarbeiderne gjennom hele året for å underbygge BDOs viktigste strategiske budskap.

Trond-Morten Lindberg
Adm. direktør

Norunn Byrkjeland
Risk Management

Stig Værnes
Leder Midt-Norge

Ellen M. Marvik
Leder Vest

Martin Aasen
Leder Stor-Oslo / Revisjon

Andreas Vik
Leder Foretaksservice

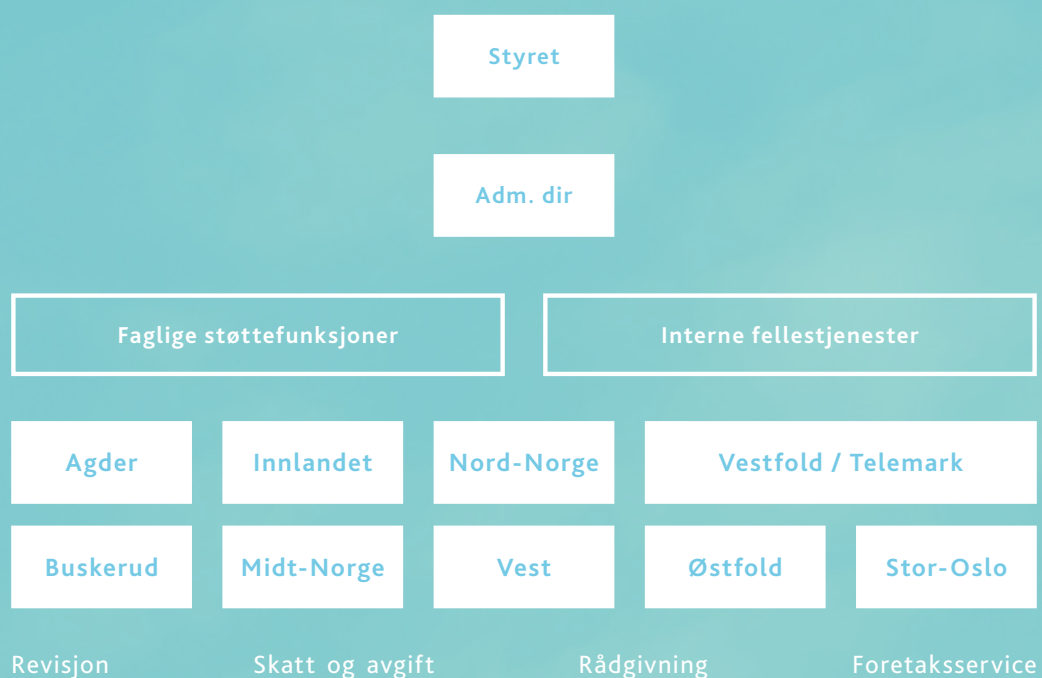
Kristina Bors
HR- og Markedsdirektør

Jørgen Brodtkorb
IT-direktør

Monica Sagosen
Økonomi-direktør

LEVERING AV KVALITET

Kvalitetskontrollsystem i BDO

Styret og ledelsens ansvar for kvalitet

Styret har det overordnede ansvar for å fremme en bedriftskultur basert på en forståelse av at kvalitet er av avgjørende betydning for utføring av oppdrag. I tillegg påser styret at BDO har hensiktsmessige systemer for risikostyring og internkontroll.

Det er viktig for styret og administrerende direktør at BDO har en kvalitetsorientert bedriftskultur. Lederne i BDO er viktige for å fremme denne kulturen. De setter tonen for hva som er god kvalitet og sørger for at resten av organisasjonen følger etter. Lederne møtes på tvers av regioner og kontorer i ledergrupper hvor fokus på kvalitet er et sentralt tema.

BDOs intranett sikrer at alle oppdragsansvarlige og ansatte får riktig og viktig informasjon til rett tid. I tillegg setter man fokus på dette gjennom interne kurs og seminarer for de ansatte hvor både eksterne og interne forelesere holder faglige innlegg. Administrerende direktør holder årlig et innlegg på BDOs fagkonferanse for alle ansatte hvor viktigheten av en kvalitetsorientert kultur blir understreket.

I forbindelse med årlig intern kvalitetskontroll (se eget punkt under Overvåkning), avlegger kvalitetskontrollkomiteen skriftlig rapport til styret slik at styret er orientert om kvaliteten på det enkelte kontor.

Vårt kvalitetskontrollsystem

Administrerende direktør har det operasjonelle ansvaret for BDOs interne kvalitetskontrollsystem. Både styret og administrerende direktør i BDO ser det som helt avgjørende for selskapet å fremme en kvalitetsorientert bedriftskultur basert på å utføre arbeid i samsvar med faglige standarder og reguleringsmessige og rettslige krav. Vi gjennomfører kvalitetskontroll i alle våre tjenesteområder. I det følgende er det kun kvalitetskontrollen for revisjon som blir omtalt.

Revisorloven stiller krav til at revisjonsselskap i Norge skal etablere forsvarlige systemer for intern kvalitetskontroll i revisjonsvirksomheten. Dette kravet utdypes nærmere i kvalitetskontroll-standarden ISQC 1 (International Standard on Qualitycontrol) - Kvalitetskontroll for revisjonsselskaper som utfører revisjon og forenklet revisorkontroll av historisk økonomisk informasjon, samt andre attestasjonsoppdrag og beslektede tjenester.

En viktig del av BDOs retningslinjer er etterlevelse av ISQC 1, og i den forbindelse sikre at retningslinjene om uavhengighet kommuniseres til alle ansatte og andre som er underlagt disse kravene. Vi legger i tillegg avgjørende vekt på å identifisere og evaluere omstendigheter og forhold som utgjør trusler mot uavhengigheten, og å iverksette tiltak for å eliminere disse truslene.

Retningslinjer og rutiner er tilgjengelig for alle via vårt intranett. I tillegg foretas det i samsvar med ISQC 1 årlige nettbaserte forespørsler (Questback-forespørsel) til alle ansatte og partnere hvor de må bekrefte at de er kjent med våre etiske retningslinjer, krav til uavhengighet og etterlevelse av disse. Denne forespørsel ble sist foretatt i november 2014.

Standardene for kvalitetskontroll, revisjon, forenklet revisorkontroll, attestasjonsoppdrag og beslektede tjenester er de internasjonale standardene utgitt av International Assurance and Auditing Standards Board (IAASB). Målet til IAASB er å bidra til en verdensomspennende utvikling og forbedring av revisjonsprofesjonen gjennom ensartede standarder, som skal sette revisjonsprofesjonen i stand til å yte tjenester av høy kvalitet i samfunnets interesse.

BDO er som registrert regnskapsførerselskap underlagt reglene i forskrift om risikostyring og internkontroll. Forskriften gjelder ikke bare for den delen som gjelder regnskapsførervirksomhet, men omfatter hele BDO sin virksomhet. BDO har innrettet seg etter dette. BDOs valgte revisor gir årlig styret i BDO en

uavhengig bekreftelse iht. forskriftens § 10 på at:

- det er foretatt risikovurderinger iht. forskriftens § 6
- det er foretatt vurderinger iht. § 7
- det foreligger dokumentasjon i samsvar med § 8
- foretakets rutiner sikrer at den samlede vurderingen av risikosituasjonen som er forelagt styret, bygger på de risikovurderinger som er foretatt

Høye etiske krav for utøvelse av revisjon, herunder uavhengighet

Etterlevelse av relevante etiske krav

BDOs retningslinjer og rutiner fremhever de grunnleggende etiske prinsippene, som forsterkes gjennom revisjonsselskapets ledelse, utdanning, opplæring, overvåking og en prosess for håndtering av manglende etterlevelse.

IFACs etiske regler omfatter krav til integritet, objektivitet, faglig kompetanse og tilbørlig aktsomhet, konfidensialitet og profesjonell atferd. BDO legger avgjørende vekt på at disse etterleves og at alle ansatte og partnere skal ha en profesjonell holdning til etiske regler.

Det kan forekomme at Lov om revisjon og revisorer inneholder bestemmelser som avviker fra IFACs etiske regler. Revisorloven vil i disse tilfeller gå foran.

Integritet

Integritet krever at revisor er ærlig og redelig i sin utførelse av arbeidet. Vi skal innta en profesjonell skeptisk holdning, og ikke la oss påvirke av opplysninger vi måtte komme over, som kan være feil, villende eller mangelfulle. Videre vil vi med viten og vilje ikke avgi uttalelser om, eller på annen måte la oss assosiere med, materiale som er forfalsket, sterkt misvisende eller på annen måte utarbeidet for å mislede leseren. Dersom vi blir klar over slike forhold vil vi trekke oss fra oppdraget, eller avgi en uttalelse hvor vi klart gir uttrykk for de forhold som medfører at vi ikke vil assosieres med det underliggende materialet.

Objektivitet

Et av de viktige fundamentene for å utøve ekstern revisjon, er at det i alle forhold hersker en formell og reell uavhengighet mellom revisor og kunde, samt eksterne brukergrupper.

At revisor er objektiv er først og fremst en innstilling som gjør det mulig å ytre en mening uten å la seg påvirke av elementer som kan bringe den profesjonelle vurderingen i fare, slik at en person kan handle med integritet og utøve objektivitet og profesjonell skepsis. Revisorloven har krav til skifte av ansvarlig revisor hvert syvende år for foretak av allmenn interesse. For å sikre etterlevelse av dette har BDO rotasjonsplaner for disse oppdragene.

BDOs etiske retningslinjer har bestemmelser som hindrer at partnere, ansatte og deres nærstående har eierinteresser i, eller på noen måte er involvert i revisjonskundene som kan skape tvil om uavhengigheten.

Faglig kompetanse og tilbørlig aktsomhet

Vi er opptatt av at alle våre medarbeidere skal ha tilstrekkelig faglig kunnskap til å utføre det arbeid de blir satt til, og at vi utfører vårt arbeid innenfor de regler og rammer som er gitt i aktuelle lover, forskrifter og standarder. Både gjennom vårt rekrutterings- og etterutdanningsarbeid, og ved at vi under utførelsen av arbeidet lar mer erfarne medarbeidere følge opp og rettlede de som har mindre erfaring, sikrer vi at vi oppfyller dette. Se mer om vår rekrutterings- og etterutdanningspolitikk under «Medarbeidere» nedenfor.

Konfidensialitet

Alle i BDO forplikter seg til å bevare taushet omkring alle forhold av forretningsmessig karakter og lignende som vedrører BDO og våre kunder, leverandører og medhjelpere av enhver art. Deling av informasjon internt i selskapet er tillatt i den grad dette er hensiktsmessig for BDOs virksomhet, og informasjon på den måten har relevans for den enkeltes arbeidsoppgaver. Taushetsplikten vedvarer også etter at ansettelsesforholdet er avsluttet.

Profesjonell atferd

Det å ha profesjonell atferd betyr at revisor må følge lover og forskrifter for å unngå handlinger som kan svekke revisors omdømme. Å fremstå som profesjonell innebærer unngåelse av kjensgjerninger og omstendigheter som er av en slik betydning at en rimelig og opplyst tredjepart, som har kjennskap til alle relevante opplysninger, vil mene at det ikke skader revisors gode omdømme.

Dette inkluderer eventuelle anvendte forholdsregler som med rimelig grunn vil konkludere med at integriteten, objektiviteten eller den profesjonelle skepsisen til et medlem av revisjons- eller attestasjonsteamet, eller BDO som sådan, ikke er tilfredsstillende.

Ansvar og dokumentasjon

BDO og medlemmer av attestasjonsteamet er forpliktet til å identifisere og vurdere omstendigheter og forbindelser som medfører trusler mot uavhengigheten, samt anvende relevante forholdsregler for å eliminere disse truslene eller redusere dem til et akseptabelt nivå. Oppdragsansvarlig revisor er ansvarlig for at vurderingen blir gjennomført, at forholdsregler anvendes og for resultatet av vurderingen. Dokumentasjon på vurderingene som er foretatt, og grunnlag for konklusjonene som trekkes, etterleves ved vår revisjonsmetodikk. Hvert år, i forbindelse med planlegging av revisjonsoppdrag, foretas en gjennomgang av dette.

Risk Management er involvert i situasjoner der det har oppstått trusler i forhold til uavhengigheten og tar avgjørelser i forhold til om tiltakene som er foreslått er gode nok til å eliminere truslene eller om konklusjonen er at vi må fratre som revisor.

Aksept av og fortsettelse av kunder og enkeltoppdrag

BDO har vedtatt retningslinjer og etablert rutiner for å sikre at det foretas kontroll av nye kunder før vi påtar oss oppdraget. Rutinen varierer noe ut i fra om det er etablerte selskap eller om det er nystiftede selskap.

Rutine for nye kunder starter alltid med konfliktssøk i vårt CRM-system. Vi har egne oppdragsvurderingsskjemaer ved aksept av nye oppdrag, dette for å sikre at rutinen følges, utføres og dokumenteres tilstrekkelig. Inkludert i oppdragsvurderingene ligger også kontroller knyttet til hvitvaskingsreglene. Konfliktssøk gjøres for å sikre at det ikke foreligger konflikter med andre kunder. I tillegg gjøres det uavhengighetssøk som sikrer den formelle uavhengigheten. Vi vurderer kundens omdømme og integritet, dette gjøres ved forespørsler internt i vårt eget system, forespørsler på offisielle nettbaserte opplysningstjenester, søk i verdensomspennende databaser, samt innhentning av årsregnskap for de siste årene. Rutinen inkluderer også forespørsel til tidligere revisor.

Det er laget retningslinjer for hvordan både konfliktssøk og uavhengighetssøk skal håndteres. Disse retningslinjene er i form av en veiledning som forklarer følgende:

- hva partner må legge inn i forhold til nærstående
- hvordan konflikts- og uavhengighetssøk skal gjennomføres
- hva som må registreres på hver kunde for å få et system som sikrer formell uavhengighet

For eksisterende oppdrag er det en risikobasert løpende oppfølging. Det betyr at i de tilfeller der vi er i tvil om tidligere innhentede opplysninger er korrekte, så skal vi innhente ny informasjon. Vi foretar en oppdatering av informasjon på oppdrag der vi mener det er høy risiko for transaksjoner med tilknytning til utbytte av straffbare handlinger eller

forhold som rammes av straffeloven §§ 147 a, 147 b eller 147 c. For eksisterende oppdrag benytter vi et reakspekt-skjema hvor fortsettelsesvurderingen blir dokumentert.

For nye oppdrag utstedes det engasjementsbrev som sendes kunde sammen med revisorerklæring. Hovedregel for fornying er hvert tredje år, med unntak for børsnoterte selskap og andre selskap med allmenn interesse, som fornyes årlig. Avvik fra fornying hvert tredje år skal begrunnes. På eksisterende kunder skal det årlig vurderes om det er nødvendig med nytt oppdatert engasjementsbrev. Forhold som kan medføre behov for oppdatert engasjementsbrev er følgende:

- endringer i ledelsen eller på eiersiden
- endringer i engasjementet med hensyn til størrelse og oppgaver
- endringer i regelverk som gjør at våre eller ledelsens oppgaver endres i forhold til det som er avtalt

Gjennomføring av revisjonsoppdrag/ revisjonsmetodikk

Revisjonsmetodikk

BDO benytter BDO Internasjonal sitt globale revisjonsverktøy, Audit Process Tool (APT), for å dokumentere planlegging, gjennomføring og konklusjon på revisjonen. Som grunnlag for dette verktøyet ligger BDOs internasjonale revisjonsmetodikk som beskriver konsepter og prinsipper til angrepsvinkelen for revisjonen (BDO Audit Approach). Metodikken tar i tillegg for seg kravene i ISAene, relevante etiske krav, samt BDOs interne policyer.

Det har vært en nasjonal prosess med å overføre alle kunder til APT, og det er ulikt hvor langt hver avdeling har kommet i denne prosessen. De avdelingene som enda ikke har kommet i mål med konverteringen, benytter Descartes 3 i tillegg til APT som revisjonsverktøy. Descartes 3 er utviklet av Den norske Revisorforening og er i samsvar med god revisjonsskikk i Norge herunder de internasjonale standardene for revisjon.

Alle våre oppdrag er gjennomført i overensstemmelse med de krav og prosedyrer som følger av BDO sin internasjonale revisjonsmetodikk som er beskrevet i BDO Audit Approach, uavhengig av hvilket revisjonsverktøy som benyttes.

Teamsammensetning

Hvert revisjonsteam består av minst 2 personer, en medarbeider og en oppdragsansvarlig partner. Større kunder har større team. Teamene blir satt sammen slik at de har den nødvendige kompetansen og bredden som kreves på de ulike kundene.

Konsultasjoner

Revisjonsteamene konsulterer med fagavdelingen dersom det oppstår vanskelige eller omstridte spørsmål i forbindelse med utførelsen av revisjonen.

Meningsforskjeller på teamene

Fagavdelingen vil også bli kontaktet dersom det oppstår meningsforskjeller på revisjonsteamene, som en ikke kommer til enighet om på teamet eller avdelingen.

Oppdragskontroll

BDO har policy om at det skal foretas en kontroll av en second partner på alle selskap av allmenn interesse, utvalgte større kunder og på risikooppdrag. Her finnes egne rutiner for hva rollen som second partner innebærer og det er kun noen få second partnere i hver region. Dette skal sikre at rollen utføres etter klare fastsatte rutiner og retningslinjer. Det er regionleder i samråd med Risk Management Partner som diskuterer hvem som skal være second partner på de ulike kundene, hvor kompetansen til partneren vurderes. Dersom det ikke finnes partnere med rett kompetanse innenfor regionen vil second partner bli valgt fra en annen region.

Overvåking – Intern kvalitetskontroll

Basert på BDOs internasjonale retningslinjer har selskapet etablert et omfattende opplegg for kvalitetskontroll av oppdragsansvarlige revisorer. Hensikten med den interne kvalitetskontrollen er å sikre høy kvalitet i alle leveranser, samt etterlevelse av standarder og interne retningslinjer innenfor alle tjenesteområder. BDO sin kontroll er todelt, der den ene delen er en kontorintern kvalitetskontroll som skal sikre overholdelse av våre interne retningslinjer på kontornivå. Den andre delen går på kvalitetskontroll av gjennomførte prosjekter og omfatter alle partnere og oppdragsansvarlige på alle forretningsområder samt alle autoriserte regnskapsførere i en gitt syklus. Kontrollen gjennomføres ved inspeksjon av revisjonsarbeidet.

Vi jobber kontinuerlig med å forbedre og effektivisere

vårt kvalitetskontrollsystem, og svakheter og funn ved kontrollen rapporteres til ledelsen og styre. Rapporterte funn vil også danne grunnlaget for kursing og forbedringsprosjekter internt i BDO, for å sikre at vi alltid har en høy kvalitet i alle våre leveranser.

BDO sin kvalitetskontrollkomité består i dag av Risk Management Partner, leder for fag og ledere av kvalitetskontrollen i hvert av de fire tjenesteområder.

Mandatet til kvalitetskontrollkomiteen er å overvåke og kontrollere de interne kontrollsystemene i BDO. De skal vurdere om iverksatte tiltak fungerer hensiktsmessig, samt løpende vurdere om det er behov for endringer. I tillegg har komiteen ansvaret for å utarbeide en langsiktig plan for kvalitetssikring i BDO.

Kvalitetskontrollkomiteen oppnevner et kvalitetskontrollutvalg for hvert av tjenesteområdene. Dette utvalget er ansvarlig for den nasjonale kvalitetskontrollen og lederen for utvalget oppnevnes særskilt av komiteen.

Kvalitetskontrollen vil videre i teksten omtales som den delen av kontrollen som vedrører revisjon.

Kvalitetskontrollutvalget hadde i 2014 følgende medlemmer:

- Steinar Skjetne, leder
- Frode Ludvigsen
- Geirr Olsen
- Ivar Sørensen
- Steinar Andersen

Kvalitetskontrollutvalget har følgende ansvarsområde:

- gjennomføre BDOs årlige etterkontroll i henhold til kvalitetskontrollinstruksen
- rapportere resultatene av utført kontroll til kvalitetskontrollkomiteen

Hensikten med kvalitetskontrollen er å sikre at alle i BDO utfører og dokumenterer revisjonsarbeidet i overensstemmelse med revisorloven, god revisjons-skikk og interne retningslinjer, herunder ISQC 1. Som en sikkerhet for dette har BDO en egen kvalitetskontrollinstruks som skal brukes i gjennomføring av kvalitetskontrollen.

Før oppstart av en kontroll skal det velges ut ulike temaer som kontrollen skal fokusere på. Temaer kan velges etter innspill fra fagavdelingen og / eller basert på erfaring fra tidligere års kvalitetskontroll. I tillegg skal kvalitetskontrollutvalget også vurdere kontorenes effektivitet i revisjonsarbeidet og gi anbefalinger med hensyn til eventuelle kvalitetsforbedring og effektiviseringsmuligheter.

En viktig del av kvalitetskontrollen er den enkelte avdelings kontroll av egen lokal organisasjon. Avdelingskontorets ledelse skal minst en gang pr. år gjennomgå sin egen avdeling og spesielt vurdere følgende forhold:

1. Uavhengighet og etiske krav
2. Kapasitet og faglige kvalifikasjoner
3. Opplæring og etterutdanning
4. Planlegging
5. Dokumentasjon og oppfølging
6. Arkivering
7. Andre forhold
8. Rapporteringsplikt etter lov

Til denne gjennomgangen skal det benyttes et eget skjema for egenrapportering. Skjemaet og gjennomgangen fremlegges til behandling i avdelingskontorets partnernemøte. I etterkant av dette skal skjemaet, med eventuelle tilleggskommentarer og vedtak om tiltak, gjennomgå av Risk Management Partner samt leder for kvalitetskontrollen, og oppsummeres til styret ved administrerende direktør og fagavdelingen. Gjennomgang skal være utført og rapportert innen 1. september hvert år.

Årlig intern kvalitetskontroll

Alle partnere i BDO skal ha vært gjennom minst en kontroll i løpet av en treårsperiode. Samtidig skal nye oppdragsansvarlige få en intern kvalitetskontroll det første året de signerer revisjonsberetninger. Det er kvalitetskontrollutvalget, ved dets leder, som velger ut hvilke oppdragsansvarlige som skal kontrolleres.

Det er i hovedsak partnere med relevant og tilstrekkelig erfaring som utnevnes til kvalitetskontrollører, men også erfarne managere i selskapet utnevnes der det er hensiktsmessig. Det er et krav om at kontrollørene er uavhengig av oppdragene som

kontrolleres, og hver kontrollør skal gjennomgå en årlig opplæringsprosess. Kvalitetskontrollen er rettet mot organisasjonen og utførelse av revisjonsoppdrag. Den enkelte kontrollør kan ikke gjennomføre kvalitetskontroll av oppdrag knyttet til egen avdeling eller eget kontor. Hovedregelen er at kontrolløren utfører kvalitetskontroller i en annen region enn han / hun selv er tilknyttet.

Oppdragene som kontrolleres velges ut fra flere kriterier, men med fokus på risikooppdrag hos den oppdragsansvarlige revisor.

Resultatet av en kvalitetskontroll dokumenteres i en kontrollrapport som behandles av kvalitetskontrollutvalget. Etter deres gjennomgang blir resultatet av kontrollen meddelt til den kontrollerte ved ett av følgende alternativ:

- resultatet av kontrollen anses som tilfredsstillende og gir ikke grunn til videre tiltak
- kvalitetskontrollutvalget ber om en handlingsplan som beskriver hvorledes den kontrollerte skal forbedre de svakheter som er avdekket
- kvalitetskontrollutvalget varsler om fornyet
- kontroll neste år
- innberetning til styret i BDO som vurderer videre tiltak

Resultatet av den enkelte kontrollen blir også meddelt til den kontrollertes kontor, mens resultat av de samlede kontrollene skal rapporteres til ledelsen i BDO ved administrerende direktør, styret, Risk Management Partner og fagavdelingen. I tillegg blir resultat av kontrollene gjennomgått for oppdragsansvarlige partnere og managere på BDOs fagdag som holdes primo januar hvert år.

Kontroll fra BDO International

Vårt internasjonale nettverk gjennomfører sin kvalitetskontroll minst en gang hvert tredje år. Disse kontrollene omfatter en selskapskontroll som går på kvaliteten av internsystemer og prosedyrer samt kontroll av enkeltoppdrag. Den internasjonale kontrollen danner også et grunnlag for akkrediteringsprosessen i vårt internasjonale nettverk.

Kontroll fra Finanstilsynet

BDO er også underlagt eksterne tilsyn. Finanstilsynet gjennomfører regelmessige selskapstilsyn hvor alle virksomhetens rutiner blir gjennomgått, i tillegg til at enkelte oppdrag kontrolleres i detalj. Tilsynet avsluttes med en rapport som er offentlig tilgjengelig. I tillegg utfører Finanstilsynet årlige tematisyn hvor de ser på spesifikke temaer eller bransjer. Rapport etter tematisynene foreligger i en offentlig fellesrapport som omfatter hele bransjen.

MEDARBEIDERE

Visjonen vår er at vi skal gi den beste kundeopplevelsen. Vi sier at BDO er et bevisst valg – for våre kunder – og for våre medarbeidere. Når man velger BDO, velger man å jobbe innenfor rammene av visjonen og de mål den gir. Visjonen stiller store krav til både organisasjonen og våre medarbeidere – til hver enkeltes faglige og personlige kompetanse. Vi skal ha riktig og tilstrekkelig faglig kunnskap og ferdigheter - riktige holdninger og verdier, riktige personlige egenskaper og evner. Vi skal ha medarbeidere og partnere som trives, er engasjerte og motiverte.

I BDO har vi en felles kompetanseplattform. Vi har definert 6 kompetanseområder som er kritiske for at vi skal levere i tråd med vår visjon, verdier og strategiske målsettinger. Kontinuerlig kompetanseutvikling innenfor disse områdene er en viktig del av fundamentet for BDO og for vår måte å jobbe på:

1. Ett BDO
2. Kunde
3. Fag
4. Personlig
5. Ledelse
6. System

ETT BDO

Kompetansemodellen er utgangspunktet for alt vi gjør innenfor medarbeiderutvikling. Det begynner allerede under rekrutteringen, der kompetanseområdene danner ramme for intervjuksjemaet og selve utvelgelsesprosessen. Utviklingsplaner, målekort og prosjektevalueringer bygger også videre på disse kompetanseområdene.

Kompetansemodellen danner rammeverket for vurderinger av medarbeidernes og partnernes prestasjoner, bidrag og innsats gjennom året. BDO har felles prosesser og retningslinjer for dette. Vi har stor fokus på «utvikling gjennom gjensidige og løpende tilbakemeldinger».

Lønn og andre betingelser vurderes én gang pr år. Grunnlaget for denne vurderingen er en sum av status i forhold til fastsatte mål i utviklingsplaner og målekort, evalueringer/ tilbakemeldinger gjennom året – og for øvrig en generell vurdering av totale prestasjoner, bidrag og innsats.

Kompetanseutvikling og etterutdanning

Alle medarbeidere og partnere skal være i kontinuerlig utvikling i BDO; vi sier «Aldri ferdig utlært i BDO».

Vi lever av å selge vår kompetanse – det å være faglig i forkant, holde oss faglig oppdatert og stadig videreutvikle vår individuelle og organisatoriske kompetanse er en prioritert og viktig del av måten vi jobber på. Vi forventer en aktiv holdning fra våre partnere og medarbeidere når det gjelder både egen og BDOs totale kompetanseutvikling. Det legges til rette for arenaer der læring skjer gjennom utveksling av erfaringer og beste praksis – i tillegg til at vi har et omfattende kurs- og læringsprogram.

Som nyutdannet i BDO inngår man i et omfattende introduksjons- og opplæringsprogram. For erfarne nye medarbeidere er omfanget av opplæringen avhengig av erfaringsnivået til den som begynner. Man følger videre det aktuelle kurs- og opplæringsprogrammet som er relevant og aktuelt.

Etterutdanning oppnås gjennom deltakelse på interne eller eksterne kurs og konferanser. Ut over dette er vårt mål at alle som arbeider med revisjonsfaget har etterutdanning tilsvarende minst 5 kursdager årlig. All kursdeltakelse administreres og registreres gjennom vårt kursverktøy - Kursportalen.

Vi videreutvikler kontinuerlig våre etablerte kursrekker på bakgrunn av fagets utvikling, BDOs behov og tilbakemeldinger fra partnere og medarbeidere. Kursrekkeene er tilpasset erfaringsnivå og tjenestemåte man jobber innenfor.

Den enkeltes ønsker og behov for kompetanseutvikling identifiseres løpende, og formaliseres stort sett gjennom halvårlige / årlige medarbeidersamtaler der utviklingsplanen er rammeverket for agendaen.

Alle oppdragsansvarlige revisorer gjennomfører etterutdanning i henhold til revisorlovens krav. Disse timene registreres og følges opp i Kursportalen. Vi sikrer at lovpålagt etterutdanning blir gjennomført ved årlige kontroller fra Risk Management. Ved utpekingstidspunktet av ny oppdragsansvarlig sender revisor søknad til Finanstilsynet med kopi til Risk Management, med alle tilhørende dokumenter.

ERKLÆRING FRA STYRET I BDO AS ORG.NR. 993 606 650

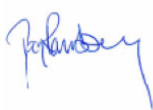
Om hvordan kvalitetskontrollsystemet har fungert, og at retningslinjer for uavhengighet er overholdt

Styret er ansvarlig for BDOs kvalitetssystem. Systemet er utarbeidet og implementert for å sikre tilfredsstillende kvalitet på det arbeid ansatte og partnere til enhver tid gjør. Styrets oppgave er å påse at systemet fungerer tilfredsstillende, mens administrerende direktør sørger for effektiv gjennomføring, herunder også sikring av at gjeldende retningslinjer og rutiner for uavhengighet til enhver tid overholdes. Styret i BDO mener at kvalitetssystemet fungerer effektivt. Det har i 2014 vært behandlet en sak av

styret angående brudd på nedfelte retningslinjer. Det er gjennom ordinær kontroll avdekket forhold hvor det er påpekt potensial for forbedringer. BDOs styre og ledelse bruker hovedkonklusjonene fra kvalitetskontrollarbeidet til å gi anbefalinger til utøvende ansatte og partnere. Etter vår mening har BDOs kvalitetssystem fungert tilfredsstillende i perioden. Tilsvarende gjelder BDOs retningslinjer for å sikre revisors overholdelse av krav til uavhengighet.

Konflikter som har oppstått i løpet av året er håndtert av Risk Management og det har ikke vært nødvendig med styrets involvering.

Oslo 31. mars 2015

Dag Ramsberg
Styreleder

Thor Martin Eidem
Nestleder

Arne Almklov
Styremedlem

Morten Thuve
Styremedlem

Knut Evensen
Styremedlem

Marianne Hamre
Styremedlem

Inge Soteland
Styremedlem

Ivar Ustad
Ansattrepresentant

Eldrid Furuhovde
Ansattrepresentant

Christian Sogn Iversen
Ansattrepresentant

Unni Thornes
Ansattrepresentant

TIDSPUNKT FOR SISTE PERIODISKE KVALITETSKONTROLL

Revisjonsselskaper som reviderer revisjonspliktige foretak av allmenn interesse, skal i henhold til revisorloven §5b-2 underlegges kvalitetskontroll minst hvert tredje år av Finanstilsynet eller den som Finanstilsynet utpeker. Kvalitetskontrollen skal minst omfatte en vurdering av uavhengighet, ressursanvendelse, revisjonshonorarer og revisjonsutførelsen. For revisjonsselskaper skal kvalitetskontrollen dessuten omfatte en vurdering av selskapets interne systemer for kvalitetskontroll. Resultatene av kvalitetskontrollen skal beskrives i en skriftlig rapport.

De siste gjennomførte kontroller i selskapet er:

1. Selskapstilsyn 2013

Finanstilsynets selskapstilsyn er en del av det ordinære tilsynsarbeidet med de store revisjonsselskapene. Endelig rapport fra tilsynet ble mottatt i mars 2014. Finanstilsynet avdekket ingen vesentlige forhold for vår revisjonsvirksomhet. I sin oppsummering legger Finanstilsynet likevel til grunn at selskapet gjennomgår sine retningslinjer og rutiner knyttet til enkelte områder av virksomheten. BDO har innrettet seg etter Finanstilsynets merknader.

2. Tematilsyn 2013 – Revisjonsselskapenes overvåkning av sin interne kvalitetskontroll

Tilsynet ble gjennomført som en del av det ordinære tilsynsarbeidet til Finanstilsynet. I dette tilsynet ble det sett på revisjonsselskapets interne kvalitetskontroll, hvor de så på rutiner samt allerede gjennomførte kontroller. Finanstilsynet hadde ingen vesentlige merknader. De store revisjonsselskapene har gode systemer på intern kvalitetskontroll. Totalrapport for bransjen ble offentliggjort i desember 2014.

FORETAK ELLER KONSERN AV ALLMENN INTERESSE REVIDERT AV BDO

BDO sine revisjonskunder for regnskapsåret 2013 som er foretak eller konsern av allmenn interesse etter revisorloven § 5a-1 pkt. 1-3 er følgende selskap:

Har utstedt omsettelige verdipapirer som er opp-tatt til handel på et regulert marked i EØS-land

- AS Nordlandskraft
- Bergen Group ASA
- Birdstep Technology ASA
- Cellcura ASA
- Dolphin Group ASA
- Gyldendal ASA
- Link Mobility Group ASA
- Olav Thon Eiendomsselskap ASA
- Skiens Aktiemølle ASA
- Q-free ASA
- MediStim ASA
- Restru-Reorg ASA
- Havyard Group ASA
- Nidelv International ASA
- Aberdeen Eiendomsfond Asia ASA
- Aberdeen Eiendomsfond Norge II ASA
- Oren Oil ASA
- DnB Nor Eiendomsinvest I ASA

Bank eller annen kredittinstitusjon

- Arendal og Omegns Sparekasse
- Aurskog Sparebank
- Bamble og Langesund Sparebank
- Bank 2 ASA
- Berg Sparebank
- Bien Sparebank AS
- Birkenes Sparebank
- Blaker Sparebank
- Cultura Sparebank
- Drangedal og Tørdal Sparebank
- Eidsberg Sparebank
- Evje og Hornnes Sparebank
- Gjerstad Sparebank
- Grong Sparebank
- Grue Sparebank
- Hjelmeland Sparebank
- Høland og Setskog Sparebank

- Kragerø Sparebank
- Kvinesdal Sparebank
- Marker Sparebank
- Ofoten Sparebank
- Tysnes Sparebank
- Valle Sparebank
- Vegårshei Sparebank
- Verdibanken ASA

Forsikringselskaper

- 1814 Forsikring AS
- Eidsberg Gjensidige Brannkasse
- Gjensidige Hemne Brannkasse
- Gjensidige Oppdal - Rennebu Brannkasse
- Gjensidige Orkla Forsikring
- GL Forsikring AS
- Halden Kommunale Pensjonskasse
- Hamar Forsikring AS
- Holta & Co AS' Konsernpensjonskasse
- HR Forsikring AS
- Nemi Forsikring AS
- Nord-Odal Gjensidige Brannkasse
- NORSK FORSIKRING AS
- Nortura Konsernpensjonskasse
- Rein Forsikring AS
- Saga Skadeforsikring AS
- Sandefjord Kommunale Pensjonskasse
- Sandnes kommunale pensjonskasse
- Skien Kommunale Pensjonskasse
- Teknologisk Institutt Pensjonskasse
- Tide Forsikring AS
- Troll Forsikring AS
- Vardia Forsikring AS
- Vardia Insurance Group ASA

FINANSIELL INFORMASJON

Den finansielle informasjonen viser omfanget av revisjonsvirksomheten, herunder samlet omsetning fordelt på honorar for revisjon og andre tjenester.

BDO har over 30.000 kunder i Norge og vi anser dette som en vel diversifisert kundeportefølje. Vi er ikke økonomisk avhengig av noen få kunder.

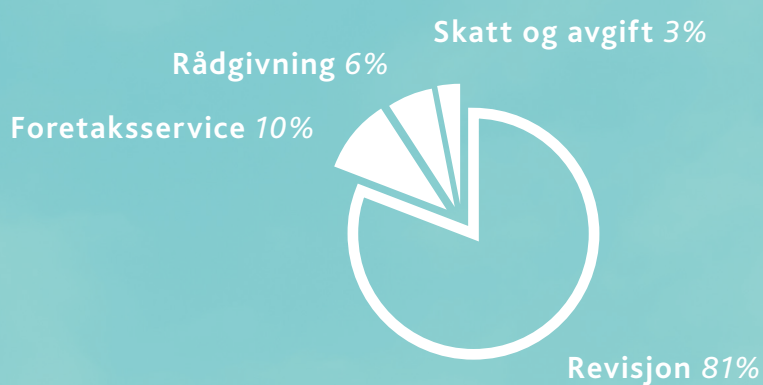
Oppgitte tall i hele tusen

Omsetning består av sum inntekter i BDO AS (org.nr. 993 606 650) med datterselskap.

I tillegg inkluderes inntektene fra BDO Advokater AS (org.nr. 996 798 577)

Omsetning revisjonskunder	2014	
Revisjon	832 741	71%
Bistand	344 272	29%
Totalt	1 177 013	

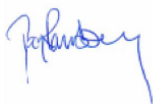
Omsetning pr forretningsområde	2014	
Revisjon	1 177 013 286	81%
Foretaksservice	141 841 727	10%
Rådgivning	86 424 448	6%
Skatt og avgift	47 011 683	3%
Totalt	1 452 291 144	

GODTGJØRELSE TIL EIERNE

Overskudd fordeles til partnerne årlig. Godtgjørelse fastsettes lokalt. Dette innebærer at det er ulike modeller for overskuddsdeling i BDOs regioner. Det legges imidlertid vekt på at endelig godtgjørelse til hver enkelt skal inspirere til å ta ansvar for utvikling

av selskapets ansatte, kunder og virksomhet for øvrig. Modellene skal godkjennes av selskapets styre for å sikre at de ikke er egnet til å så tvil om vår uavhengighet. Endelig godtgjørelse består av arbeidsgodtgjørelse og resultatandel.

Oslo 31. mars 2015

Dag Ramsberg
Styreleder

Thor Martin Eidem
Nestleder

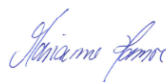
Arne Almklov
Styremedlem

Morten Thuve
Styremedlem

Knut Evensen
Styremedlem

Marianne Hamre
Styremedlem

Inge Soteland
Styremedlem

Ivar Ustad
Ansattrepresentant

Eldrid Furuhovde
Ansattrepresentant

Christian Sogn Iversen
Ansattrepresentant

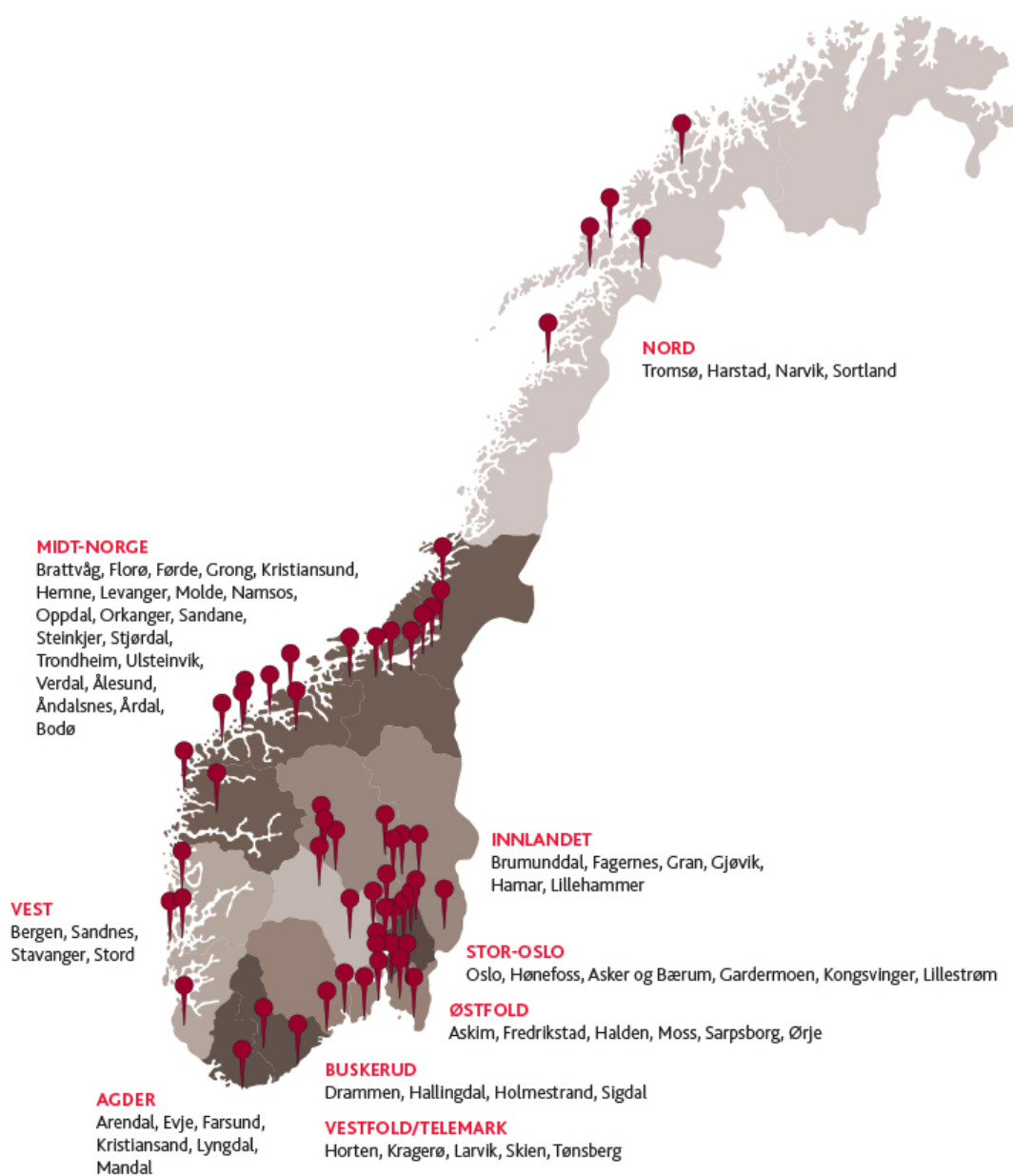
Unni Thornes
Ansattrepresentant

OVERSIKT OVER AKTIVE PARTNERE I BDO AS PR 31.12.2014

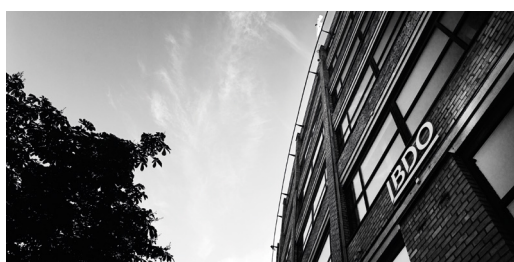
Anders Bjerke	Hans Bjørnstad	Laina M. Karlsen	Stig Forr
Anders Lausund*	Hans Olav Hemnes*	Lars Kristian Nygaard	Stig Wærnes
Anders Olai Aunli	Hans Petter Urkedal	Lars Terje Klæth	Ståle Lorås
Andreas Vik*	Helge Vinterstø	Leif Inge Tidslevold	Svein Harald Wiik
Arne Almklov	Henning Rødal		Sven Mozart Aarvold
Arne Geir Jensen	Håkon Andersen-Gott	Marianne Hamre	Sven Trangerud
Arne Nordmo	Håkon Romuld	Marianne J. Williams	
Arve Garberg	Håkon Vik Korlund	Marianne Killengreen*	Terje Tvedt
Arve Sunde	Håvard Edvardsen	Martin Aasen	Thomas Olstad
Asbjørn Wathne	Håvard Hammertrø	Merete O. Sandsnes	Thor A. Johansson
Asle Aftret		Morten André Solheim	Thor Martin Eidem
Audun Halsen	Idar Stavran	Morten Thuve*	Thor Ståle Hansen
	Inge Soteland		Tom Aleksandersen*
Bente Sletten	Ingeborg Hukkelås	Norunn Byrkjeland	Tom Erik Lehne
Bjørn Kleiven*	Ingunn Thorsen		Tom Olav Førsum
Bjørn Tollef Halvorsen	Ingve Halvorsen*	Odd Magne Pedersen	Tommie Risdal
Børre Skisland	Ivar Sørensen	Olav Mjånes	Tommy Benum
		Olav Velure	Tor Eriksen
Charlotte Bårdsen	Jan Anders Aalborg	Ole Gunnar Gaptjern	Tor Harald Hustad
	Jan Erik Marthinsen	Ole Herman Nordby	Tor Jelstad
Dag Georg Øhre	Jan Inge Rygg	Ole Jørgen Winther	Tor Åge Grindberg
Dag Ramsberg	Jan Inge Torset	Ove Gunnar Bøhn	Tore Bjerke
	Jan Ove Bergin	Ove Magne Dufseth	Tore Hoem*
Einar Giljarhus Løkken	Jan Thore Nordli		Tore Samuelsen
Eldar Zahl	Jarle Mellingen	Per Aage Hansen	Torger Gjerde
Eli-Ann Casso	Jens Petter Hilsen	Per Amund Brenno	Trine Gulestø
Elisabeth Moum	Johan Henrik L'orange	Per Ove Giske*	Trond Vidar Vettestad
Ellen Marie Mo Marvik	John Krogstad		Trond-Morten Lindberg
Erik H. Lie	Jon Granum	Roar Svensbakken	Trung Thien Tran
Erik Horghagen	Jørgen Fredriksen	Roald Viken	
Erik Langlo-Johansen	Jørn Løken	Roar Winge	Vidar Hermansen
Erik Ramsberg		Rolf Magnus Mæland	Vidar Øyslebø
Erik Torleif Limi	Kari Landre Bjerke	Rolf Udnæs Glesne	
Erling Grimstad*	Karl-Ludvig Mauland*	Rune Akse	Wegard Wiik
Espen Åsulfsen	Kenneth Karlsen	Rune Pettersen	
	Kent Olav Stabell		Yngve Aslaksrud
Frank Tveita	Kjetil André Ardem	Solveig Bø Dalstø	
Frode Ludvigsen	Knut Aksel Haugen	Stein Erik Sæther	Øyvind Hjemgård
	Knut Andreassen*	Stein Knutsen	Øyvind Ørbeck
Geir Bjarne Sørensen	Knut Evensen	Stein Rhoar Juul	
Geirr Fuglestad Olsen	Knut Nyerrød	Steinar Andersen	
Grete Sørvik Rød	Kristen Elstad	Steinar Finstad	
Gro Kristin Borchgrevink	Kristian Weydahl Thaysen*	Steinar Kolbeinsen	
Gunhild Kveine	Kristin By Farstad	Steinar Skjetne	
	Kurt Inge Hyllestad	Stian Leikvoll Pedersen*	
		Stig Andre Fjell Dahl	

*Ikke oppdragsansvarlig
på revisjonsoppdrag

KART OVER KONTORENE

KONTAKTINFORMASJON

BDO AS

www.bdo.no

23 11 91 00

Munkedamsveien 45, Postboks 1704 Vika

Trond-Morten Lindberg

Adm. direktør

951 29 150

tml@bdo.no

Norunn Byrkjeland

Partner/ Risk ansvarlig

404 12 605

norunn.byrkjeland@bdo.no

Returadresse:
BDO AS
Munkedamsveien 45
Postboks 1704 Vika
0121 Oslo

Innholdet i denne publikasjonen er kun for generell informasjon og kan ikke erstatte profesjonell veiledning om de enkelte emner som omtales. Vennligst ta kontakt med ett av våre kontorer dersom du ønsker svar på dine spesifikke spørsmål vedrørende omtalte emner. BDO, bedriftens partnere, ansatte eller samarbeidspartnere, er ikke å regne som ansvarlig for eventuelle tap som er resultat av handlinger eller beslutninger basert på innholdet.

BDO AS, et norsk aksjeselskap, er deltaker i BDO International Limited, et engelsk selskap med begrenset ansvar, og er en del av det internasjonale BDO-nettverket, som består av uavhengige selskaper i de enkelte land. BDO er varemerkenavnet for BDO-nettverket og for hvert enkelt BDO medlemsfirma.